

Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**
Očekávaný výsledek učení: CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

Popis úrovně Na cestě

- Zná zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech.
- Uvědomuje si problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiné osoby.

Bezpečnost v házené – identifikace

Autor materiálu: PhDr. Jakub Forýtek

Anotace

Žáci **rozumí a uvědomují si základní zásady hygieny a bezpečného chování** při házené. Dokážou **identifikovat potenciální rizika** v herním prostředí, která by mohla ohrozit jejich bezpečí nebo bezpečí ostatních.

Předpokladem je, že žáci mají osvojené alespoň základní herní dovednosti.

Zadání pro žáky

Zaměříme se na **bezpečnost ve hře!** Naším úkolem bude prozkoumat házenkářské hřiště a vše kolem něj s ohledem na **bezpečí a hygienu**. Budeme hledat všechny „skryté pasti“ a „rizikové chování“, které by mohly někomu ublížit nebo ho ohrozit. Je důležité, abychom uměli tyto hrozby pojmenovat a věděli, proč jsou nebezpečné.

1. „Hygienická a bezpečnostní kontrola“ (úvodní fáze):

- Dnes se zaměříme na **házenou**. Než začneme hrát, provedeme důkladnou **kontrolu hřiště a vlastní výbavy**.
- **Hygiena**: Co je důležité pro hygienu před, během a po tréninku? (Např. čisté oblečení, vlastní láhev, hygiena po hře.) Proč jsou tyto věci důležité?
- **Bezpečí**: Co by mohlo být na házenkářském hřišti nebezpečné? (Např. kluzká podlaha, špatně upevněné branky, zapomenuté předměty, nevhodná obuv, úzké prostory pro hru v plné rychlosti.) Proč?
- Společně si projdeme tato pravidla a zkontrolujeme si vlastní výbavu. **Pamatujte, otázky hygieny a bezpečnosti jsou s námi během celé výuky tělesné výchovy!**

2. „Identifikace hrozeb“ (návik a hra):

- Rozdělíme se do týmů. Budeme hrát zjednodušenou házenou.

- Během nácviu přihrávek, střelby a obrany budu já (učitel) **záměrně ukazovat potenciálně rizikové situace.**
- **Vaším úkolem je ihned je rozpoznat a popsat, proč jsou nebezpečné. Příklady:**
 - **Ukázka:** Hráč vběhne do brankoviště s míčem. **Vaše reakce:** Pozoruji, řeknu si "vstup do brankoviště – faul, riziko srážky s brankářem".
 - **Ukázka:** Hráč se pokouší vystřelit z přílišné vzdálenosti s velkou silou, aniž by se rozhlédl. **Vaše reakce:** Pozoruji, řeknu si "nebezpečná střelba – riziko zasažení spoluhráče/protihráče".
 - **Ukázka:** Hráč má rozvázanou tkaničku. **Vaše reakce:** Pozoruji, řeknu si "rozvázaná tkanička – riziko pádu".
 - **Ukázka:** Dva hráči se srazí při pokusu o zisk míče. **Vaše reakce:** Pozoruji, řeknu si "srážka – riziko zranění".
- Po každé ukázce si krátce popovídáme: Co jste viděli a proč je to nebezpečné? **Vždy se zamyslíme nad bezpečností a hygienou.**
- Společně projdeme potenciální problémové situace a diskutujeme, **kdo v ní vidí, nebo nevidí problém** v bezpečnosti. Navzájem si vysvětlíme, proč tomu tak je.

3. „Sdílíme objevy“ (reflexe):

- Na závěr si popovídáme: Která rizika vás nejvíce překvapila? Proč je důležité umět tyto hrozby znát a pojmenovat? Jak jsme převzetí odpovědnosti zvládli? Co jsme se naučili nového o sobě a procesech?
- **Připomínáme si, že bezpečí a hygiena jsou součástí každého našeho pohybu.**

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-ZV9-001	<i>Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.</i>	- umožňuji žákovi převzít odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolí nebo s nímž se vnitřně ztotožní – nezaměřuji prosté vykonání zadaného úkolu či příkazu se skutečným převzetím odpovědnosti - stavím žáky před situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí (např. při řešení praktického úkolu), nezaměřuji uskutečnění něčeho na příkaz za rozhodnutí, které žák svobodně a odpovědně zvolil - vedu reflexi o zkušenostech a zážitcích žáků podle osvědčených postupů (reflektivní postupka)
KK k řešení problémů Řešení běžných problematických situací KRP-RPS-000-ZV9-001	<i>Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.</i>	- nabízím skutečné společenské problémy, kde musí žáci zvážit různé perspektivy a navrhnout udržitelná řešení, kde vyjadřují vlastní hodnoty a přesvědčení o svém vlivu na vnímání problému - zadávám projekty na zadané téma, které vyžadují analýzu problému - nabízím ve třídě případové studie nebo projekty zaměřené na skutečné sociální problémy - zaměřuji se na to, aby žáci analyzovali tyto situace z různých perspektiv a diskutovali o možných řešeních a jejich důsledcích

Metodický komentář pro učitele

- **Průřezová problematika:** Hned v úvodu hodiny a v průběhu celého cvičení **opakovaně zdůrazněte, že otázky hygieny a bezpečnosti jsou průřezové během celé výuky tělesné výchovy.** Není to jen téma jedné hodiny, ale princip, který se týká každé minuty strávené pohybem.
- **Příprava:** Zkontrolujte bezpečné prostředí. Připravte si **scénáře rizikových situací**, které budete během "Identifikace hrozeb" **názorně (a bezpečně!) demonstrovat.** Jde o viditelný projev rizika, ne o skutečné ohrožení.
- **Vysvětlení pojmů:** Jasně definujte „hygiena“, „bezpečnost“, „riziko“.
- **Aktivní demonstrace a uvědomění:** Během „Identifikace hrozeb“ se stanete „režisérem rizik“. Ukazujte situace, zastavujte hru a nechte žáky okamžitě reagovat **pozorováním a pojmenováním rizika.** Po každé ukázce ved'te krátkou diskusi: Co jste viděli? Proč je to nebezpečné?
- **Reflexe:** Zaměřte se na **uvědomění si problémů** a jejich dopadu na bezpečnost. Propojte to s běžným životem.

Popis ověřování

Ověřování probíhá především **pozorováním učitele a posouzením závěrečné reflexe.**

1. **Během „Hygienické a bezpečnostní kontroly“:**
 - Projevují žáci **základní pochopení** hygienických a bezpečnostních zásad pro cvičení?
2. **Během „Identifikace hrozeb“:**
 - Dokážou žáci **rozpoznat a identifikovat rizika** v demonstračních situacích?
 - Analyzují problém z **různých úhlů pohledu**? Diskutují o možných důsledcích řešení a podávají **argumenty** pro své návrhy?
 - Jsou schopni **vysvětlit, proč je daná situace nebezpečná**?
3. **Během „Sdílíme objevy“:**
 - Jsou žáci schopni **vysvětlit, proč je důležité znát rizika** a uvědomovat si je?
 - **Vyhodnocují** žáci, zda a do jaké míry převzetí odpovědnosti zvládli? Vyhodnocují, co se naučili nového o sobě a procesech?

Ověřujte především **úroveň uvědomění si problémů, kvalitu identifikace a vysvětlení rizik.**